

Stemmeret

Spørgsmålsformulering: ”Indvandrere har i dag stemmeret til kommunevalget efter 3 års ophold i landet. Mener De, dette er det rigtige tidspunkt, for sent, for tidligt, eller bør de slet ikke have stemmeret til kommunalvalgene i det hele taget?”

Indledning: Generelt om debatten i forhold til spørgsmålsformuleringen

Der er i analyseperioden ingen debat om indvandreres adgang til at stemme ved valg i Danmark. Derimod relaterer en del af mediedækningen sig til indvandreres politiske deltagelse – herunder særligt adgangen til deltagelse i partier og opstilling på deres lister samt stemmeberettigede indvandreres anvendelse af denne ret.

Det er især parti- /opstillingsdiskussionen, der umiddelbart kunne forventes at påvirke besvarelsen af undersøgelsesspørgsmålet, idet temaet bl.a. er foreneligheden af demokratiske normer og den muslimske tro.

Dækningen i analyseperioden

Dækningsintensiteten er beskeden med kun 11 forsideartikler i analyseperioden, heraf 6 i Information. Politiken har flest artikler om indvandreres politiske deltagelse m.m. (59) – og også flest på fremtrædende placeringer ud over forsiden.

De mest markante mediebegivenheder i perioden er følgende:

Januar-februar samt juni 2000: Forsøg på at stifte et indvandrerparti

I forbindelse med et møde i Århus i februar gøres forsøg på at stifte et egentligt indvandrerparti. Planen kritiseres for ikke at være den optimale vej til indflydelse – den går ifølge kritikerne gennem de etablerede partier, der favner hele spektret af politiske spørgsmål.

Forsøget munder ud i ”Den politiske Platform for Lighed og Solidaritet i Danmark,” som bygger på en række flygtninge- og indvandrerorganisationer.

I juni stiftes Minoritetspartiet med redaktøren af Faklen, Rune Engelbreth, som leder. Det afføder dog kun en enkelt artikel i Jyllands-Posten, hvoraf det fremgår, at partiet på et humanistisk grundlag vil kæmpe for permanent opholdstilladelse til alle indvandrere, nej til Euroen og afskaffelse af straffeattester.

Prominens: Side 2 i Politiken, Aktuelt og Jyllands-Posten.

April 2000: Historie om få indvandrere blandt opstillede folketingskandidater

Det viser sig, at kun syv ud af 600 opstillede folketingskandidater er fra etniske minoriteter. Dette forhold udlægges som en betydelig underrepræsentation af disse grupper og udløser historier om, at partierne lukker sig for indvandrere – f.eks. Informations forsideartikel: ”Partier vil ikke vide af nydanskerne.”

I slutningen af maj – næsten to måneder efter, at disse historier har været bragt – har Indenrigsminister Karen Jespersen et debatindlæg i Politiken, hvor hun anfægter det statistiske grundlag for at tale om en betydelig underrepræsentation. Ifølge Jespersens tal er underrepræsentationen til stede, men meget beskeden.

Prominens: Forside i Information, side 2 i Politiken.

April 2000: Stemmehandel i indvandrer miljøer

På Politikens forside fortæller den radikale folketingskandidat, Naser Khader, at han af folk med indflydelse i indvandrer miljøerne er blevet tilbudt op til 2000 stemmer for at kæmpe for en bestemt sag. Historien afføder debat både om det legitime i en sådan praksis og om Khaders motiver for at bringe historien til torvs.

Prominens: Forside i Politiken.

Juni 2000: Ghettoer fremmer integrationen

Aktuelt kan på forsiden meddele, at ”Ghettoerne øger nydanskernes lyst til at bruge deres demokratiske ret til at få medindflydelse på samfundsudviklingen.”

Kilden til udsagnet er en undersøgelse begået af en vis professor Togeby, som kan oplyse, at ”på grund af et stærkt socialt netværk i de ghettolignende boligområder er det muligt for de stærke personligheder at mobilisere folk.” Ved personlig stemmeafgivning lykkes det således at få valgt kandidater fra etniske minoriteter, der er overrepræsenterede i såvel Borgerrepræsentationen i København som byrådet i Århus.

Prominens: Forside i Aktuelt.

November 2000: Venstre fløjen svigter indvandrerne

Tre forskellige historier omhandler venstre fløjens påståede svigt af indvandrerne.

På Informations forside får formanden for de Etniske Minoriteters Landsorganisation, Muharrem Aydas, luft for sin skuffelse over, at SF ikke i finanslovsforhandlingerne fik gennemført nogen af de mærkesager, som partiet havde tilsluttet sig på et møde med organisationen. Aydas får støtte fra den nylåede SF-folketingskandidat Kamal Qureshi, mens SF's indvandrerordfører, Knud Erik Hansen, forsvarer forliget med, at det faktisk indeholder en række forbedringer, der kommer indvandrere til gode.

I Aktuelt anklager POEM-næstformand Bashy Quraishy venstre fløjen for ikke i handling at leve op til retorikken på indvandrerområdet og dermed ikke levere et reelt alternativ til højrefløjen.

Ekstra Bladet kan meddele, at Folketingets ”socialt ansvarlige” partier ikke er gode til at ansætte svage grupper, herunder etniske minoriteter, i deres sekretariater, selv om de gerne svinger pisker over erhvervslivet for at få virksomhederne til at gøre netop det.

Prominens: Forside i Information, side 2 i Aktuelt.

April-juni 2001: Debat om unge af anden etnisk herkomst opstilling for Det Radikale Venstre

Tre unge mennesker af anden etnisk herkomst end dansk melder sig inden for kort tid ind i Det Radikale Venstre i København efter tidligere at have været medlemmer af andre partier. De tre søger alle straks opstilling – to til Borgerrepræsentationen og den sidste, den 22-årige statskundskabsstuderende Mona Sheikh, til Folketinget.

Flere radikale frygter, at partiet udsættes for "partishoppere," der søger den letteste vej til en opstilling, og nogle taler ligefrem (anonymt) om kupforsøg. Samtidig udlægges forløbet som et indvandreropgør med Naser Khader på den ene side og de nye radikale på den anden, hvilket får Khader til at skrive læserbreve for at afvise påstanden. Der kommer yderligere skub i debatten, da det afsløres, at de nye radikale er medlemmer af de muslimske foreninger, Muslim Youth League og Women Youth League, hvis hovedorganisation, Minhaj-ul-Quran, har fundamentalistiske træk. En TV-dokumentar sikrer, at dette forhold ikke forbigår nogens opmærksomhed, og kandidaterne – især Sheikh – forhøres i partiet og medierne om deres holdninger til spørgsmål som dødsstraf og registreret partnerskab for homoseksuelle.

Samtidig udstilles de radikales dilemma – den indvandrervenlige politik og ønsket om åbenhed på den ene side og på den anden side en tilbøjelighed til at diskvalificere kandidater med lunkne holdninger til radikale mærkesager som modstand mod dødsstraf. Bl.a. opfordrer Lone Dybkjær på forsiden af Jyllands-Posten sine partifæller til sige klart fra over for folk, der er tilhængere af dødsstraf et eller andet sted i verden frem for at stå "på indvandrems side uanset, hvordan indvandrerne er."

Sheikh indstilles som folketingskandidat af sin kreds, men afvises af kandidatudvalget og taber endelig en afgørende afstemning under massiv mediebevågenhed – ikke mindst i TV. Til gengæld vælges hun ved samme lejlighed ind i den radikale hovedbestyrelse.

De forskellige temaer i sagen diskuteres livligt på avisernes debatsider, selv om der er en begrænset mængde nyheder på de mere fremtrædende placeringer. Mod slutningen af debatten bruger Information en forsideleder på at fortolke sagen som et udtryk for partiernes rekrutteringskrise, og siden kommer Mona Sheikh til orde på samme avis' forside med ønsket om, at sagen vil sætte gang i en debat om partiernes rummelighed.

Prominens: Forside i Jyllands-Posten og Information, side 2 i Politiken og Ekstra Bladet.

September 2001: Fundamentalistiske Hizb-ut-Tahrir værger unge indvandrere

Unge muslimer tiltrækkes af den fundamentalistiske organisation Hizb-ut-Tahrir, kan Politiken meddele på sin forside. En del af de unge trækkes ud af kriminalitet v.h.a. religiøs vækkelse. Efter terrorangrebet den 11. september meldes organisationen til politiet for at opfordre til angreb på USA.

November 2001: Indvandrerstemmernes betydning for valgresultatet

"Indvandrere kan afgøre valget" proklamerer Jyllands-Postens forside den 6. november 2001. I artiklen beskrives, hvordan især de borgerlige partier er begyndt bevidst at appellere til indvandrergrupperne, samtidig med, at der i indvandrer miljøet arbejdes for at få valgt muslimske kandidater. På en mere ydmyg placering i Politiken kan professor Togeby imidlertid tre dage senere afvise en sådan betydning af indvandrerstemmerne – med mindre valget bliver helt tæt.

Prominens: Forside i Jyllands-Posten

Marts 2002: Socialdemokratiet beskyldes for forældet indvandrerpolitik.

På forsiden af Information beskylder SF-folketingsmedlem Kamal Qureshi Socialdemokratiet for mangel på mod, visioner og realitetssans i indvandrerdebatten. Dermed forhindres, ifølge Qureshi, at venstrefløj kan skabe et alternativ til VK-regeringen på udlændingeområdet.

Konklusion

Fraværet af en debat, der direkte omhandler den problemstilling, der er indeholdt i undersøgelsesspørgsmålet, lægger en naturlig dæmper på de forventninger man kan have til de udsving i opinionen, der kunne forårsages af mediestrømmen.

Mona Sheikh-sagen i april-juni 2001 fylder imidlertid så meget i medierne, at man her kunne forestille sig en beskeden påvirkning med udgangspunkt i den generelle problemstilling om forholdet mellem islam og demokrati. Den fremstillede modsætning mellem de to kunne føre til en større skepsis i forhold til indvandreres politiske deltagelse generelt og dermed en mere restriktiv holdning til indvandreres adgang til at stemme ved kommunalvalg.

Der er store udsving i omfanget af dækningen af indvandreres politiske deltagelse, som den fremkommer ved den anvendte databasesøgning. Bl.a. er der stort set ingen dækning i 1999, mens dækningen kulminerer i forbindelse med Mona Sheikh sagen. Da den debat, der er, ikke går direkte på undersøgelsesspørgsmålet, er det imidlertid vanskeligt at konkludere noget på denne baggrund.